

Utbildningsutvärdering med extern bedömning
vid Göteborgs universitet

BEDÖMARUTLÅTANDE FÖR ENGELSKA (INSTITUTIONEN FÖR SPRÅK OCH LITTERATURER) VID HUMANISTISKA FAKULTETEN

2021-05-27

Bakgrund

Bedömargruppen har haft i uppdrag att utifrån universitetets kriterier för utbildningsutvärdering enligt policy för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling och med stöd i vägledning för utbildningsutvärdering utvärdera ämnet Engelska vid Humanistiska fakulteten.

Inför platsbesöket fick bedömargruppen tillgång till ett antal dokument från fakulteten och institutionen (bilaga 1). Den 9/12 2020 genomfördes digitalt ett förberedande möte med institutions- och fakultetsledning. Gruppen fick ta del av information om institutionens organisation och universitetets kvalitetsarbete, samt gavs möjligheten att ställa frågor. Gruppen hade ett längre enskilt sammanträde då datum för platsbesöket och det förberedande arbetet planerades. Bedömargruppen har även haft två e-möten, 25/1 och 8/3, för att diskutera lämplig struktur och innehåll inför besöket. Platsbesöket genomfördes digitalt via Zoom den 18-19/3 2021 (program för platsbesök, se bilaga 2). Bedömargruppen har därefter med utgångspunkt i underlag och platsbesöksintervjuer utarbetat sitt bedömarutlåtande i ett gemensamt dokument via e-möten och mejl.

Följande personer har ingått i bedömargruppen:

- Solveig Granath, professor emerita i engelsk språkvetenskap, Karlstads universitet (ordf),
- Björn Sundmark, professor i engelsk litteratur, Malmö universitet,
- Johanna Koivunen, studentrepresentant (utsedd av Göta Studentkår), Stockholms universitet.

Vid platsbesöket genomfördes möten med följande personer:

- Tre lärarstudenter,
- Fem fristående studenter,
- Lärarlaget: tre professorer, två docenter, sju lektorer, en adjunkt, samt två lärare från University of Sussex (dvs. alla lärare i ämnet deltog),
- Studierektor ämneslärarprogrammet, ämnessamordnare, studievägledare,
- Prefekt och proprefekt.

Inledning

Bedömargruppens uppdrag har varit att göra en utvärdering av utbildningen i engelska på grundnivå och avancerad nivå. Forskarutbildningen har således inte ingått i uppdraget. Syftet med granskningen är främst att bedöma hur utbildningen svarar mot åtta utvärderingskriterier (se nedan). Dessutom ska utbildningens styrkor och svagheter kommenteras, och i förekommande fall ska vi föreslå hur den kan förbättras. Granskningen företogs under första kvartalet 2021, då Corona-pandemin pågått i närmare ett år, och istället för fysiska träffar fick därför alla möten ske elektroniskt via webbplattformen Zoom. Att ämnet (likt alla universitetsutbildningar) tvingats ställa om så att alla kurser getts på distans har givetvis varit något som påverkat utvärderingen, då vi t.ex. inte kunnat besöka den fysiska lärmiljön.

Det övergripande intrycket av utbildningen är att den håller mycket hög kvalitet, att lärarna har gedigna kunskaper och är entusiastiska inför sitt uppdrag, och att studenterna är nöjda med den utbildning de får. En styrka för ämnet är det kurs- och programupplägg man har. Efter UKÄs granskning av ämnet engelska 2012/13, där ämnet fick kritik för bristande kvalitet, har man gjort om kurserna från grunden. De har fått en tydligare struktur med en klar progression, där de tre första terminerna för fristående kurs består av fyra delkurser med samma namn men där kunskaperna gradvis fördjupas. Man har också varit mån om att studenterna redan första terminen ska börja tillägna sig en akademisk diskurs och ett vetenskapligt förhållningssätt, som vidareutvecklas under andra terminen och kan tillämpas när det är dags att skriva examensuppsats tredje terminen. Vidare har det gjorts ett gediget arbete med att anpassa programkurserna i lärarutbildningen utifrån vad de blivande lärarna behöver lära sig ämnesmässigt och i professionen. Således innehåller kurserna både didaktiska och kontrastiva moment, i tillägg till det rent ämnesmässiga. Vid vårt upptaktsmöte fick vi en fråga om vi kunde identifiera synergieffekter inom utbildningen, dvs om vi kunde se möjligheter till samläsning, men vår granskning visar att det med det upplägg som finns idag skulle vara svårt, delvis för att kursomfånget skiljer sig. För fristående kurs är alla terminskurser uppdelade i fyra 7,5-hp-kurser, medan ämneslärarutbildningen består av delkurser om 5 hp.

Vi saknar en översiktlig hemsida, med en presentation både av kurser och personal. Det visade sig mycket tidsödande att på nätet försöka hitta information om lärarnas forskning och specialområden. Det är också otydligt vilka doktorander som hör till ämnet engelska. Flera av de som listades som engelsk-doktorander visade sig i själva verket tillhöra andra ämnen, eller hade huvudhandledare från andra ämnen. Här skulle man önska en kontinuerligt uppdaterad hemsida för ämnet engelska, med information om både personal, utbildningsutbud, forskning och forskarutbildning.

Rekommendation:

- Skapa en översiktlig hemsida för ämnet engelska, med information om personal, utbildning, forskning och forskarutbildning,

Kommentarer utifrån de åtta bedömningskriterierna

1. De faktiska studieresultaten ska motsvara de förväntade studieresultaten, dvs lärandemål och högskoleförordningens examensmål

Utbildningen i engelska uppnår i allt väsentligt högskoleförordningens examensmål. Det gäller både ämneslärarprogrammet och de fristående kurserna på grund- och avancerad nivå. Underlaget i form av kurshemsidor (Canvas), kompendier, examinationer och självständiga arbeten ger bilden av en väl genomarbetad utbildning. Kurserna speglar engelskans ämnesmässiga bredd och djup, och modellen med parallellt löpande kurser lämpar sig väl för språkämnen som engelska. Lärandemålen uppvisar progression mellan grundnivå och avancerad nivå, och motsvarar sammantaget examensförordningens mål för såväl kandidat- som ämneslärarexamen i engelska. I synnerhet förefaller ämneslärarprogrammets utformning och innehåll fungera bra, ett intryck som förstärks av intervjuerna med lärare, administration/ledning, och studenter. Programmet har en tydlig och stark progression, och har god kursbredd. Programmet gynnas också av att ha många studenter i jämförelse med andra språkämnen, vilket gör att man har relativt god resurstilldelning. Även de fristående kurserna är välkomponerade med avseende på innehåll, komplementaritet, stegvis fördjupning och progression, vilket gör att examensmålen kan uppnås.

En smärre invändning har att göra med redovisningen av fristående kurser. Särskilt när det gäller kurser på avancerad nivå listas flera kurser som ges oregelbundet eller inte alls. I det här fallet hade det varit önskvärt att kurser som inte är aktuella rensas bort, och att det aktuella utbudet på avancerad nivå ses över.

De förväntade studieresultaten är vad som specificeras i lärandemålen för de enskilda kurserna. Dessa i sin tur ska vid studiernas slut ha uppfyllt högskoleförordningens examensmål. En styrka i hur lärandemålen uttrycks i ämnets kursplaner är att de använder sig av samma övergripande rubriker som finns i Högskoleförordningen (*Kunskap och förståelse, Färdighet och förmåga, Värderingsförmåga och förhållningssätt*). På så vis är det lätt att följa progressionen och se att man uppfyller de föreskrivna målen. Här kan särskilt nämnas hur man löst problemet med ett kursmål som inte ofta är synligt i universitetens språkutbildningar, nämligen Hfs mål 4: ”visa förmåga att muntligt och skriftligt redogöra för och diskutera information ... i dialog med olika grupper”. Således har lärarstudenterna en populärvetenskaplig presentation av sitt andra examensarbete direkt efter den sista praktikperioden, då man bjuder in sina handledare som åhörare. Enligt ämnessamordnaren är dessa presentationer populära. Även för fristående studenter finns det en skrivning i kursplanen att uppsattsseminariet tredje terminen är öppet för allmänheten. Här verkar det vara svårare att identifiera en målgrupp, och vid intervjun fick vi veta att det är sällan någon utomstående kommer. Detta kan bero på att man inte har någon kanal för inbjudan till dessa seminarier. Med tanke på att lärarstudenternas presentationer är så lyckade, skulle man kunna tänka sig att även fristående studenter avslutar med en populärvetenskaplig presentation. Ett bra forum för detta skulle vara studenter på de första två terminerna av grundutbildningen. Det skulle ge de studenter som planerar att gå vidare med fördjupningskursen (termin 3) värdefull information om de två alternativ de har att välja mellan, nämligen litteraturvetenskap och lingvistik, innan de gör sitt val inför tredje terminens engelska.

Något som är allvarigare och som försvårar bedömningen av studieresultaten i relation till examensmålen är att en del kursplaner är otydliga. Detta gäller i synnerhet lärandemål och examinationsformer, och hur dessa relateras till varandra. I exempelvis EN1002 redovisas fem lärandemål, men när det gäller hur dessa mål provas så återfinns endast formuleringen ”Kursen examineras muntligt och skriftligt”, vilket vare sig specificerar hur många olika examinationsuppgifter som avses eller hur de olika lärandemålen är distribuerade på examinationsuppgifterna. Hanterandet av lärandemål och examinationer i delkurser bidrar många gånger till otydligheten. Kursen EN1112 består av två delkurser fördelade på delkurserna litteraturvetenskap (7,5 hp) och kulturstudier (7,5). Lärandemålen anges gemensamt för hela kursen. Ofta är de övergripande, som i formuleringen ”effektivt utan störande fel använda engelska i samband med muntlig och skriftlig argumentation och presentation”, men ibland delkurs-specifika, som i ”göra kritiska bedömningar med hänsyn till kulturens betydelse för en hållbar samhällsutveckling”. Examinationerna är däremot uppdelade och visar inte hur de gemensamma lärandemålen fördelats över olika examinationer. Ett stort antal lärandemål leder till högt ställda krav på transparens när det gäller examinationsformer. I kursen EN2111 (spekulativ fiktion), 7,5 hp, på avancerad nivå, anges hela nio lärandemål, vilket förefaller mycket i förhållande till examinationen, som består av inlämning av skriftliga uppgifter och fortlöpande examination av den muntliga färdigheten (som inte är ett specificerat mål). Men även med få lärandemål kan beskrivningen av examinationsformerna vara otillräckliga. I EN1310 anges ”Muntliga presentationer, skriftlig inlämningsuppgift och kontinuerlig bedömning av aktivt deltagande på seminarier” under former för bedömning. Men det framgår varken vad presentationerna eller inlämningsuppgifterna består av, eller hur ”kontinuerlig bedömning av aktivt deltagande på seminarier” utförs, eller hur en student som underkänts på det delmomentet kan erbjudas förnyat prov. Till sist finns kursplaner (t.ex. L9EN12, Engelska 1-2 för lärare åk 7-9) där det inte framgår över huvud taget hur delkurserna examineras. Det framkom vid lärarintervjuerna att kursplanernas vaghet var påbjuden och syftade till att öka kursernas flexibilitet, och att man valt att lägga mer detaljerad information på kurssidorna i Canvas. Tillräcklig information finns alltså, men inte i kursplanerna. Mot det kan invändas att om kursplanerna, som är styrande dokument, över huvud taget ska redovisa examinationsformer – vilket är ett krav – bör dessa förstås beskrivas på ett relevant och transparent sätt. Vidare bör det kunna ställas krav på att det finns korrespondens mellan lärandemål och examinationsformer.

Under pandemin har det under långa perioder inte varit möjligt att ge övervakade tentor, då skrivsalen varit stängd. Tentor via Zoom kan övervakas, men detta är kostsamt, och eftersom man inte haft resurser att övervaka alla tentor som normalt ges i skrivsal, har man gett oövervakade tentor med något annan utformning än vanligt (flervalsfrågor som kräver förståelse, och där svaren inte lätt kan hittas i kurslitteraturen; frågor med öppna svar där man vid rättning kan använda plagieringsinstrument för att upptäcka ev. samarbete mellan studenter). Denna utformning utesluter knappast fusk, men får sägas vara ett godtagbart sätt att lösa en knepig situation.

Ett annat sätt att avgöra om studieresultaten stämmer med lärandemålen är genom att granska examinationsuppgifter. Vi har sett exempel på tentor på olika kurser samt godkända kandidat-

och magisteruppsatser, och kvaliteten är genomgående god, vilket leder till slutsatsen att ämnet uppfyller det första kriteriet.

Rekommendationer:

- Stäm av lärandemålen mot examination och förtydliga examinationsformerna när kursplanerna revideras,
- Utveckla systemet med populärvetenskapliga presentationer även för fristående studenter, kanske som information till studenter på termin 1 och 2.

2. Undervisningen sätter studenters lärande i centrum

Genomgången av det tillhandahållna studiematerialet visar att studenternas lärande står i centrum. I kursguiderna återfinns information om hur Canvas används, vilka undervisningsformer som används, kursupplägg och examination, kompensation för frånvaro, plagiatregler, biblioteksresurser och allmänna råd. I bedömargruppens möten med lärare och studenter framkommer det att det finns ett gott förtroende dem emellan.

Inte oväntat har pandemin haft en negativ inverkan på undervisning och examination. Lärarna nämner att deras erfarenheter av distansundervisning innan pandemin underlättade mycket när de hastigt fick lägga om kurserna förra våren. Studenterna däremot påpekar att man saknar möjligheten att diskutera på samma sätt som vid fysiska träffar, och många drar sig för att ställa frågor när föreläsningarna är online. De upplever inte att det skett någon större anpassning av föreläsningarna, och klagar på den trötthet som digitala föreläsningar ofta resulterar i. Här nämns också att förinspelade föreläsningar har den fördelen att man kan göra paus om man blir för ofokuserad. Samma problem uppstår även för distanskurser, och är något som kan vara bra att ha i åtanke när man har undervisning i Zoom.

Genom att i de flesta program möjliggöra för en termins utlandsstudier under studietiden sätts också studenternas lärande i centrum. Inte minst är det viktigt just för språkstudenter att få möjlighet att läsa i en engelskspråkig miljö. Här finns till exempel det långa samarbetet med Brighton (University of Sussex). Det är också positivt för studiemiljön att många inkommande utbytesstudenter läser engelska vid institutionen.

I ämneslärarutbildningen ingår en kortare vistelse utomlands, där studenterna får bekanta sig med skolsystemet i ett engelskspråkigt land, vilket är en uppskattad del av studierna. Även här har man fått anpassa sig under pandemiåret, så att vistelserna har ersatts av seminarier i Zoom med inbjudna talare från utbytesorterna. Dessa seminarier har i regel varit schemalagda till sen eftermiddag (ibland fredag eftermiddag), vilket ur studenternas synpunkt inte varit optimalt. Förhoppningsvis är detta ett problem som löses automatiskt när man återgår till campusundervisning och utbytesperioder, men det kan vara bra att ha i åtanke om online-undervisningen fortsätter. Förinspelade föreläsningar kan vara ett tidsbesparande sätt, genom att man då kan använda sig av metoden ”flipped classroom”, dvs studenterna ser på föreläsningen på

en tid som passar dem, och sedan utnyttjas lektionstiden till diskussion och efterbehandling av innehållet. Här noterar vi dock att det sedan hösten 2020 föreligger krav på att alla videor och ljudinspelningar som drivs av myndigheter ska vara textade om de ligger på webben. Även lärplattformar omfattas av denna regel. Att texta alla föreläsningar betyder mycket extra arbete för lärarna, även om det finns tjänster för automatisk textning (se Universitetsläraren nr 2, 2021 för mer information).

Rekommendation:

- För distansundervisningen, se över längd samt förläggning i tiden av föreläsningar och seminarier (inte för långa direktsända seminarier; inte för sent på dagen; underlätta för studenter att ställa frågor).

3. Undervisningens innehåll och form ska vila på vetenskaplig grund samt beprövad erfarenhet

Kursplaner, kursplansidor på Canvas, litteraturlistor och annan dokumentation, samt intervjuer med studenter och lärare visar att undervisningens innehåll och form vilar på vetenskaplig grund samt beprövad erfarenhet. Forskningsanknytningen syns tydligt i val av litteratur och metodisk-teoretiska ingångar i de kurserna där de medverkande lärarna/forskarna kunnat sätta sin egen prägel på innehållet. Samtidigt förefaller det finnas en kontinuitet och en samsyn kring grundläggande begrepp, metoder och teorier, och en lyhördhet gentemot engelskämnet som det utvecklats över tid – i Sverige och internationellt. Med andra ord finns en respekt för den beprövade erfarenheten. Det är signifikativt (och glädjande!) att flera av de forskande lärarna samarbetar över engelskans traditionella vattendelare ”språkvetenskap – litteraturvetenskap” som i essäsamlingen *Broken Mirrors: Representations of Apocalypses and Dystopias in Popular Culture* (2020) redigerad av tre av institutionens lärare: Joe Trotta (ling), Zlatan Filipovic (litt) och Houman Sadri (litt).

I ämneslärarprogrammet är det en styrka att så pass många i kollegiet har lärarutbildning. Det innebär ett premierande av den beprövade erfarenheten. Den vetenskapliga grunden för utbildningen är också tydligt framskriven i kursdokumenten. Däremot saknas bitvis den personliga forskningsanknytningen, eftersom endast ett fåtal av de undervisande lärarna ägnar sig åt ämnesdidaktisk forskning.

Som nämnts ovan framgår forskningsanknytningen av valet av litteratur. Dock finns det undantag. I t.ex. kursen 1310 (Fördjupningskurs i engelsk litteraturvetenskap) har den ena delkursen titeln ”Litteraturvetenskaplig teori och metod och akademiskt skrivande”; där ingår enbart två skönlitterära texter, samt ”A number of shorter texts or excerpts in stencilled or electronic form”. Man förväntar sig här att en teoribok ska finnas med, åtminstone som referenslitteratur. Referenslitteraturen för samma kurs utgörs uteslutande av ordböcker och böcker som tränar ordförrådet. Även om teorier presenteras på föreläsningarna, behöver studenterna få möjlighet

att utöka sina kunskaper genom att konsultera vetenskaplig litteratur. Motsvarande fördjupningskurs i språkvetenskap listar två teoriböcker, men referenslitteraturen är den samma som för den litteraturvetenskapliga inriktningen. Även här skulle det vara önskvärt med referenslitteratur som studenterna kan använda sig av under tiden som de arbetar med sin uppsats. För språkvetenskapliga uppsatser bör man förvissa sig om att det även finns verk som man kan konsultera när det gäller statistiska metoder och etiska principer. Bilaga 3 ger förslag på böcker som kan användas i de här kurserna. Vad gäller examensarbetet för de blivande ämneslärarna finns dylik litteratur med på referenslistan, så det kan inte vara något som hindrar att man använder samma principer för alla examensuppsatskurser.

Forskningsanknytningen i undervisningen stärks också genom lokala, nationella och internationella samarbeten. Ämnet engelska vid GU har ett antal sådana samarbeten. Institutionen för språk och litteraturer har fyra egna program (Internationella språkprogrammet, Språk och interkulturell kommunikation, Översättarprogrammet, och Tyskspråkig nutidslitteratur), och man ingår i program vid andra institutioner (Ämneslärarprogrammet) och lärosäten (Nordisk master för språklärare, som är ett samarbete mellan GU, Linnéuniversitetet och Högskolan i Østfold). Sådana samarbeten gynnar ämnets utveckling, både genom att de ger olika perspektiv och professionsingångar till ämnet, och genom att de forskare som knyts till de olika programmen tillför programmet sin forskningskompetens och erfarenhet.

Rekommendation:

- Se över litteraturlistorna, speciellt vad gäller referenslistor för kandidatuppsatser, och undvik litteraturlistor som enbart utgörs av skönlitteratur.

4. Lärarna ska ha aktuell och adekvat ämnesmässig, högskolepedagogisk och ämnesdidaktisk kompetens; antalet lärare ska stå i proportion till utbildningens omfattning och innehåll

Lärlaget består av tre professorer, tolv lektorer (varav två med docentkompetens), samt en adjunkt. Vid intervjun var även två lärare från Brighton-delen av programmet närvarande. Den ämnesmässiga kompetensen inom engelskans två traditionella inriktningar (språk- och litteraturvetenskap) är väl tillgodosedd. En klar styrka är att alla anställda lektorer har genomgått minst 15 hp högskolepedagogisk utbildning; sex av lärarna har gymnasieläraryt utbildning. Däremot är den ämnesdidaktiska *forskningskompetensen* relativt svag. Två av forskarna (båda inom lingvistik) har ägnat sig åt språkdiraktisk forskning; på den litteraturvetenskapliga sidan finns inget liknande, det vill säga ingen litteraturdidaktisk forskning. Detta kan ses som en brist.

Det som kan vara en svaghet för ämnet är också att antalet anställda är relativt lågt sett till antalet kurser (och studenter). En tjänst som lektor med språkvetenskaplig inriktning är av allt att döma under tillsättning, och man räknar med att den kommer att tillträdas i januari 2022, vilket delvis kommer att förbättra situationen. När det gäller kompetensen på docent- och professorsnivå finns två professorer i engelsk litteratur men bara en i språkvetenskap. Den

senare kommer dessutom att gå i pension de närmsta åren. I stället för att annonsera ut denna tjänst räknar man med att någon av de redan anställda kommer att kunna befordras, något som dock i sig är en tidskrävande och omfattande process. Det kommer troligtvis krävas aktivt stöd (även ekonomiskt) för att genomföra planerade befordringsärenden. För att stärka den vetenskapliga kompetensen generellt menar vi emellertid att det skulle behöva avsättas särskilda medel till forskningstid. Lektorer har idag 10% forskningstid i tjänsten (docenter har 20%). Endast en lektor har idag externa medel för forskning. Vår genomgång av lärarnas forskningsaktivitet under de senaste fyra åren visar att den resulterat i relativt få publikationer, speciellt på den språkvetenskapliga sidan. För att behålla och stärka den kompetens man har idag skulle mer utrymme för forskning behöva ges. Vi noterar att institutionen har utlyst medel för arbete med forskningsansökningar, motsvarande två veckors arbetstid, vilket är ett bra incitament. Dock är det bara ett fåtal ansökningar som resulterar i forskningsmedel, så det vore önskvärt om även interna forskningsmedel kunde avsättas för denna kompetenshöjning.

Det finns totalt sju aktiva doktorander, varav fem med litteraturvetenskaplig inriktning och två som har språkdidaktisk inriktning. Handedarna i språkdidaktik kommer från andra ämnen än engelska. Den språkvetenskapliga sidan har inga doktorander alls i nuläget. Orsaken till att litteraturvetenskapliga doktorander dominerar beror enligt de intervjuade på att doktorandtjänsterna utlysts i ämnet engelska, och de bästa sökande visade sig ha litteraturvetenskaplig inriktning. Med tanke på den goda pedagogiska kompetensen som finns hos lektorer, samt att många av dem gått handledarutbildning, skulle det vara önskvärt att utöka antalet doktorander med inriktning mot engelsk språkvetenskap alt. didaktik, med handledarskap inom ämnet.

Rekommendationer:

- Avsätt medel för lektorers docentmeritering,
- Ta fram publiceringsstrategier (mentorskap, sampublicering, läsgrupper, resursförstärkning osv),
- Gör riktade utlysningar av doktorandtjänster mot språkvetenskap,
- Stimulera och stärk den ämnesdidaktiska forskningen.

5. Utbildningen ska vara relevant för studenternas och samhällets behov

Utbildningen är relevant för studenternas och samhällets behov. Det samhälleliga behovet av lärare är stort. Men kunniga och kompetenta språkvetare är stort även inom andra yrken och karriärvägar, som teknik, IT, forskning, ekonomi och handel, service- och administrationsyrken. Även utifrån ett studentperspektiv är engelskstudier högst relevanta. Oavsett om man går en ämneslärarutbildning eller kombinerar engelskstudier med andra ämnen så är möjligheterna på arbetsmarknaden mycket goda.

Alla kurser som ingår i olika program har direkt relevans för både studenter och samhälle. Detta gäller således kurser i ämneslärarprogrammet, översättarprogrammet, språkkonsultprogrammet och mastersprogrammet *Språk och interkulturell kommunikation*, samt även samarbetet med

Linnéuniversitetet och Högskolan i Østfold inom ramen för *Nordisk master för språklärare*. Vad gäller fristående kurser, så är de efter omläggningen av kurserna efter UKÄs granskning framför allt inriktade på att studenterna ska lära sig ett vetenskapligt förhållningssätt och en akademisk diskurs. De tre terminernas studier (grundkurs, fortsättningskurs, fördjupningskurs) ger efter avslutade studier studenter som har lärt sig att söka, sammanställa, och presentera vetenskapligt material, något som har bred samhällsrelevans och som gör studenterna anställningsbara. Vi konstaterar således att det femte kriteriet tillgodoses med god marginal.

Hållbarhetsmärkning av kurser används på GU för att uppfylla det universitetsgemensamma målet att integrera hållbar utveckling i utbildningen. Varje ämne ska ha minst en kurs med hållbarhetsmärkning (antingen som hållbarhetsrelaterad eller som hållbarhetsfokuserad). Bland engelskans fristående kurser är det delkurserna Kulturstudier i EN1110 och Engelskspråkiga kulturstudier i EN1210 som hållbarhetsmärkts, med fokus på etiska och sociala aspekter. Både lärare och studenter kommenterade de delkurserna, och hade uppfattningen att man inte ser hur de stärker kunskaperna i de två huvudinriktningarna som ämnet har (litteraturvetenskap och språkvetenskap). Lärarlaget har därför redan påbörjat en revidering av Engelskspråkiga kulturstudier i EN1210. När omläggningen av kursen sker, är det således bra om antingen den nya kursen eller någon annan kurs uppfyller kraven för hållbarhetsmärkning, eftersom det är ett viktigt ämne för studenter och unga idag, och gör utbildningen i engelska än mer relevant. Det kan också vara värt att fundera på om fler kurser kan hållbarhetsmärkas eller om något av de andra kriterierna för hållbarhetsmärkning kan utnyttjas (t.ex. hållbarhet som begrepp eller analys ur ett globaliseringsperspektiv). GU är föredömligt med ett så tydligt hållbarhetsarbete även på enskilda kursers nivå och det kan ämnet engelska dra nytta av.

Under intervjun med studenter som läser fristående kurser framkom att de delvis saknade fördjupande undervisning som tränade dem att analysera texter och välja fokus för uppsatser. Eftersom de skriver fler uppsatser i litteraturkurserna var det där de saknade den förmågan mest. De kände sig missnöjda med sina egna uppsatser (på termin 2) för att de inte hade verktygen att jobba med sitt ämne, välja ut vad som är relevant och använda det praktiskt. Eftersom lärarna ska arbeta om den ena delkursen på fortsättningskursen, så kanske den skulle kunna ersättas av en fördjupningskurs i litteratur.

Rekommendation:

- Se över kursplanerna för fristående kurs så att minst en av kurserna är hållbarhetsmärkt.

6. Studenterna ska ha inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen

Studentinflytandet fungerar bra på institutionell nivå men är något mindre konsekvent genomfört på ämnesspecifik nivå. Det finns tre vägar för studenter att påverka sin utbildning, två formella och en informell. På institutionsnivå (ämnet engelska är med i Institutionen för

språk och litteraturer) finns arvoderade studentrepresentantsuppdrag i Institutionsrådet (1 studentrepresentant och 1 doktorandrepresentant), prefektens beslutsmöte (1 studentrepresentant och 1 doktorandrepresentant), den lokala arbetsmiljögruppen (1 studentrepresentant och 1 doktorandrepresentant) samt i programråden (1 studentrepresentant) för de fyra program som institutionen har. Dessa representanter utses av Göta studentkår. Frågorna dessa grupper arbetar med handlar om institutionens verksamhet och arbetsmiljö, förutom programråden som arbetar rådgivande inom sina respektive program. Studentrepresentanten i Institutionsrådet sitter även med i BUGA, som bereder frågor om utbildning. För beslut i enskilda frågor (t.ex. beslut om förlängd rättningstid) kontaktas Göta studentkår eller IR-representanten för att få studenternas perspektiv. Någon studentrepresentation på lägre nivå, rörande specifikt ämnet engelska finns inte.

På ämnesspecifik nivå kan studenterna påverka sin utbildning genom digitala kursutvärderingar efter varje kurs och i vissa fall även informella, muntliga utvärderingar under kursens gång (se punkt 8 för utförligare beskrivning och bedömning). Anledningen till att studentinflytandet fungerar mindre bra här är, kort sagt, att utvärderingarna har en låg svarsfrekvens och de informella utvärderingarna inte är konsekvent genomförda. Inflytandet på denna ämnesnära nivå, där studenterna har som mest insikt, kan alltså förbättras till ämnets fördel. Något forum där representanter för studenter och lärare träffas en eller två gånger per termin skulle ge studenterna möjlighet att bidra med sina perspektiv kontinuerligt. Det skulle bidra till att formalisera och möjliggöra studentinflytande på ämnesnära nivå.

Under intervjuerna framkom att studenterna delvis hade uppfattningen att deras synpunkter på kurserna ignorerades av lärarna med kommentaren ”Så har vi alltid gjort”. Detta gällde t.ex. parallellläggning av kurser, vilket studenterna upplever som stressande. I intervjuerna med lärarlaget framkom att i fråga om just parallellläggning av kurser har de goda anledningar att planera kurserna på så sätt. Att ta upp dessa anledningar och besvara tidigare studenters kritik inför nya studenter, vid exempelvis introduktionen, skulle vara bättre och mer förtroendeingivande än att ge studenterna känslan att detta är något som inte går att påverka.

Rekommendationer:

- Hitta ett forum för representanter för ämnets lärare och studenter att träffas och diskutera ämnesnära frågor en eller ett par gånger per termin,
- Använd tidigare studenters kommentarer vid kursintroduktion för att beskriva vad de nya studenterna har att förvänta sig av kurserna.

7. En för alla studenter tillgänglig och ändamålsenlig studie- och lärmiljö föreligger

Om man bortser från de mycket speciella omständigheter som rått under pandemin – och som för övrigt hanterats väl, så vitt vi kan bedöma – så är både den fysiska och virtuella studie- och lärmiljön såväl tillgänglig som ändamålsenlig för alla studenter. Studenterna berättar att miljön i klassrummet fungerar bra: lärarna är lyhörda, engagerade och det är ett uppmuntrande klimat.

Studenterna som intervjuades, som visserligen inte själva behövde hjälpmedel för funktionsnedsättning, berättade att de kontinuerligt informerades om att sådana hjälpmedel finns. Studenterna fick information om andra typer av hjälpmedel och stöd för studenter, som studenthälsan, den första terminen, men uppdaterades inte om det på senare terminer.

Den psykosociala studiemiljön tycker studenterna på de fristående kurserna är bra: de har några mer intensiva perioder men inget som blir alltför stressande. Studenterna på ämneslärarprogrammet vittnar dock om en lite sämre studiemiljö i form av väldigt stressande tentaperioder då de upplever det som att de måste välja vilka delkurser de ska klara för att de inte hinner plugga till alla, eftersom flera kurser läses samtidigt och deras examinationer ligger nära varandra i tid.

GU har nyligen bytt lärplattform, från universitetets egna (GUL) till Canvas, som är den plattform som många svenska universitet använder sig av idag. Det framkommer att den tidigare plattformen hade fördelar framför den nuvarande. Enligt prefekt och viceprefekt kunde man tidigare lägga ut kursguider öppet på GUL så att alla, inte bara registrerade studenter, kunde se hur kurserna var upplagda. Det var ett bra sätt för dem som avsåg att söka kurserna att få mer övergripande information om dem. På Canvas finns ingen motsvarande funktion. Studenterna på fristående kurs nämner att lärarna inte verkar samordna den information som läggs ut på Canvas, och att olika delkurser inom en terminskurs är organiserade på olika sätt. Man saknar också samlad information om hela terminen, med schema för alla kurser och tentor. Det skulle vara lättare att navigera om det fanns ett gemensamt upplägg för lärarna i hur de ska använda och organisera Canvassidorna. Examinationstillfällen kan med fördel läggas in i schemat (inte bara i de skriftliga kursguider som publiceras på Canvas).

Rekommendationer:

- Se över hur kursinformation läggs ut på Canvas, och försök hitta ett enhetligt sätt som gör det enklare för studenter att få en överblick över kursen,
- Sprid ut examinationerna,
- Lägg in examinerande moment i schemat.

8. Kontinuerlig uppföljning och utveckling av utbildningen genomförs

Kontinuerlig uppföljning och utveckling av utbildningen genomförs, men det förefaller framför allt vara en angelägenhet för kursledaren och kursteamet – inte av utbildningen som helhet. Kursutvecklingsarbetet är dynamiskt och engagerat. I stället för att nöja sig med en gång för alla fastlagda kurser så förnyas kurserna ofta till form och innehåll. Det är positivt.

Ämnet genomför digitala utvärderingar via Sunet i slutet av varje kurs för samtliga kurser i engelska. Tyvärr är svarsfrekvensen låg: om färre än 30 % besvarat enkäten sammanställs dessutom inget protokoll. Detta är ett problem som man är medveten om, och enligt ämnets ”reflektion” ser man just nu över hur svarsfrekvensen kan höjas, och man håller på att utarbeta en ny rutinbeskrivning. Studenterna som intervjuades hade delade meningar om nyttan med sådana

utvärderingar, eftersom de inte kommer den egna gruppen till godo. De framhävde också att man tenderade att fylla i kursvärderingen om man var mycket nöjd eller mycket missnöjd med kursen, vilket ju då gör att kursutvärderingen inte blir representativ för gruppen som helhet. En annan kommentar rörde att kursutvärderingarna var långa och tidskrävande, och i stället för många frågor av typen ”bedömning på en skala” skulle man föredra ett par öppna frågor om vad som fungerat bra och vad som varit mindre bra på kursen. Både studenter och lärare nämnde att svarsfrekvensen skulle kunna höjas avsevärt om man avsatte tid vid sista lektionstillfället för att låta studenterna besvara enkäten elektroniskt. Det skulle i så fall ske före examinationen, som således inte skulle kunna tas med i utvärderingen, men enligt studenterna hade detta mindre betydelse.

Flera av utvärderingsrapporterna avslutas med skrivningen ”[s]tudierektorn för ämnet ser över de föreslagna förändringarna samt kommentarerna i samråd med lärarna”. Det finns ingen dokumentation om vad sådan uppföljning ev. lett till, men enligt intervjun med studierektor, ämnessamordnare och studievägledare skickas rapporten vidare till lärolaget för behandling. Lärarna bekräftade under intervjun att sådan behandling är rutin. Trots detta, och för att kunna granska om studenternas synpunkter lett till någon förändring på kursen, skulle det vara önskvärt med någon typ av dokumentation av uppföljningen.

Om det således finns problem vad gäller den formella kursutvärderingen, så visade våra intervjuer att informella, muntliga utvärderingar under kursens gång uppskattades av både lärare och studenter. En student nämnde att en kurs börjat med att studentgruppen fick specificera sina förväntningar, och utifrån svaren gick läraren igenom vad som kommer att tas upp i kursen och vad som inte kommer att finnas med. Medan digitala enkäter görs efter avslutad hel kurs, så visade det sig att många av lärarna genomför muntliga utvärderingar i slutet av delkurser. Där fångar de upp synpunkter om vad som behöver ändras. Vårt intryck är att denna informella uppföljning av kurserna fungerar bra, men att den samtidigt är sårbar, eftersom den är avhängig av om alla eller enbart vissa lärare genomför den, och det är svårare att påvisa vilka förändringar den lett till. Slutligen saknas ett bra forum för att underrätta studenterna om vilka förändringar som gjorts sedan föregående kurstillfälle. Här kanske man kan hitta någon funktion i lärplattformen Canvas för att göra informationen lättillgänglig för studenterna.

Rekommendationer:

- Fortsätt arbetet med att höja svarsfrekvensen på kursutvärderingar; gör det till rutin att studenterna får besvara en enkät elektroniskt vid sista kurstillfället,
- Hitta ett sätt att dokumentera uppföljningen av utvärderingarna efter att lärolaget behandlat dem,
- Hitta ett forum för att förmedla resultatet av utvärderingarna till studenterna.

Karlstad, Malmö och Stockholm den 26 maj 2021

Solveig Granath

Björn Sundmark

Johanna Koivunen

Bilaga 1

Underlag till bedömargruppen

Tidigare utvärderingar

Engelska-kandidat-131216-GU (åtgärder efter UKÄs utv.)
Engelska-magister-131216-GU (åtgärder efter UKÄs utv.)
HFS Beslut om åtgärder till följd av UKÄ-utvärdering
SWOT-analys HumFak 2010

Styrdokument, protokoll, rapporter m.m.

Utbildnings- och kursplaner inkl. litteraturlistor

Kursplaner

Avancerad nivå
Grundnivå
Ämneslärarprogrammet
Granskning ENG-planer översikt

Litteraturlistor

Avancerad nivå
Grundnivå
Ämneslärarprogrammet

Utbildningsplaner

Studiegång ämneslärarprogrammet
Utbildningsplan internationella språkprogrammet
Utbildningsplan Nordiskt masterprogram för språklärare
Utbildningsplan SIK, HT 20
Utbildningsplan Språkkonsultprogrammet
Utbildningsplan_ÄLP_7-9
Utbildningsplan_ÄLP_Gy
Översikt Kursplaner och litteraturlistor

Bedömningsmallar för självständiga arbeten

Bedömningsmallar Exarbeten ÄLP
Bedömningsmallar Självständigt arbete SPL

För utbildningsverksamheten relevanta styrdokument

2020 GU Policy för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling

Vägledning utvärdering grundutb., Humanistiska fak.

Utbildningsrelaterade dokument

Studiegång och kursupplägg

Fristående kurs
Ämneslärarprogrammet

Kursguider

Kursguider ämneslärarprogrammet
Information om uppsatsarbete_200820
Kursguider EN2N01, EN1001, EN1002, EN1003, EN1110,
EN1210, EN1220, EN2101

Scheman och lärarbemanning

Scheman ämneslärare
Klocktimmar_undervisning_Engelska_VT20-HT20
Scheman EN1002, EN1003, EN1004, EN1005, EN1110,
EN1210, EN1310, EN1311, EN1320, EN1321, EN1322,
EN1323, EN2101

Examinationsuppgifter och provsvar

Examinationsuppgifter EN1110
Examinationsuppgifter EN1210
Examinationsuppgifter EN1310-EN1320

Självständiga arbeten med bedömning

Ex arb 1 ämneslärare 7-9
Ex arb 1 ämneslärare Gy
Ex arb 2 ämneslärare 7-9
Ex arb 2 ämneslärare Gy
Självständiga arb avancerad nivå frist
Självständiga arbeten kandidatnivå

Kursvärderingar

Ämneslärarprogrammet
Rapporter EN1001, H19; EN1210, H19; EN1210, V20; EN1310, H19,
EN2N01, V20; EN1110, H19; EN1110, UK, V20; EN1110, V20;
EN1310, V20; EN1110_EN1002, H19; EN1210_EN1211, H19

Övrigt

Info om läraranställningar
Statistiskt underlag

Kommentar institutionen

Lärares och doktoranders forskning engelska
Reflektion kvalitetsgranskning engelska_201116

Bilaga 2

Program platsbesök, den 18-19/3 2021

torsdag 18 mars	
13:00-14:00	Mårten Ramnäs (studierektor) Anna-Lena Fredriksson (ämnessamordnare) Eva-Lena Axelsson (studievägledare)
14:30-16:30	Lärare på fristående kurser och ämneslärarprogrammet
fredag 19 mars	
08:30-09:30	Studenter på ämneslärarprogrammet
10:00-11:00	Studenter på fristående kurser
11:30-12:15	Petra Platen (prefekt) Katharina Vajta (proprefekt)

Bilaga 3

Referenslitteratur

Metodböcker, engelsk språkvetenskap (exempel)

Creswell, John (2009). *Research Design, Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches*, 3rd edition. Thousand Oaks: Sage.

Litosseliti, Lia. (red.) (2010). *Research methods in linguistics*. London & New York: Continuum.

Podesva, Robert J. & Devyani Sharma. (2015). *Research methods in linguistics*. Cambridge: Cambridge University Press.

Sealey, Alison (2010). *Researching English language: A resource book for students*. London: New York: Routledge

Wray, Alison & Trott, Kate & Bloomer, Aileen (2006). *Projects in linguistics: A practical guide to researching language*. Arnold: London. (paperback)

Metod- och teoriböcker, litteraturvetenskap (exempel)

Bergström, Catharine Walker & Alastair Henry (2012). *Texts and Events*. Lund: Studentlitteratur.

Culler, Jonathan (2011). *Literary Theory: A Very Short Introduction*. Oxford UP.

Eagleton, Terry (2008). *Literary Theory*. University of Minnesota Press.

Griffith, Kelley (2013). *Writing Essays about Literature*. 9th ed. Heinle.

Mays, Kelly J. (2019). *The Norton Introduction to Literature*. 13th ed. Norton

da Sousa Correa, Delia & W. R. Owens. 2009. *The Handbook to Literary Research*, 2nd edition. New York: Routledge.

Ämneslärarutbildningen

(Nedan följer goda exempel på referenslitteratur som finns på litteraturlistorna för det självständiga arbetet i ämneslärarutbildningen, och som kan tjäna som förebilder för hur litteraturlistorna för uppsatsarbetet i de fristående kurserna.)

Elbro, Carsten & Mads Poulsen, M (översättning: Anita Erlandsson) (2016). *Utvärdera din undervisning: Värdera och förstå statistik och evidens*. Stockholm: Natur & Kultur.

McKay, Sandra (2006). *Researching second language classrooms*. Mahwah, N.J: Lawrence Erlbaum.

Ridley, Diana (2012). *The literature review: A step-by-step guide for students*. (2nd ed.) Thousand Oaks, CA: SAGE Publications. (232 s) ISBN 9781446201435 (eller samma upplaga som eBook eller inbunden)

Swales, John M. & Christine B. Feak. (2012). *Academic writing for graduate students: Essential tasks and skills*, 3rd edition. Ann Arbor: The University of Michigan Press.